

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.4.29>

REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE ZAPOBIEGANIA I PRZECIWZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W UKRAINIE

Natalia Prytoliuk

*aspirant Katedry Prawa Administracyjnego i Postępowania
Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)*

*ORCID ID: 0000-0002-4112-4116
e-mail: Natalia_Prytoliuk@ukr.net*

Adnotacja. Cel artykułu polega na tym, aby na podstawie kompleksowej analizy formatywnej norm obowiązującego ustawodawstwa krajowego i międzynarodowego, stanowisk naukowców, literatury edukacyjnej i referencyjnej, a także danych statystycznych, określić regulacje normatywne i prawne zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ukraine. W artykule określono regulacje normatywne i prawne dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ukraine. Ujawniono, że cechą regulacji normatywnych i prawnych zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ukraine jest tworzenie i wdrażanie do praktycznej regulacji administracyjnoprawnej najnowszego modelu, metodyki i narzędzi zapobiegania i przeciwdziałania przemocy domowej, opartego na międzynarodowych standardach ochrony integralności ludzkiej i wolności.

Slowa kluczowe: regulacje administracyjnoprawne, opinia publiczna, nakaz ochronny, przemoc, policja, ostrzeżenia, środki prawne, ewidencja prewencyjna, administracja publiczna, rodzina, działania specjalne.

REGULATORY REGULATION OF PREVENTION AND COMBATION OF DOMESTIC VIOLENCE IN UKRAINE

Natalia Pritolyuk

*graduate student of the Department of Administrative Law and Procedure
National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)*

*ORCID ID: 0000-0002-4112-4116
e-mail: Natalia_Prytoliuk@ukr.net*

Abstract. The purpose of the article is to determine the legal regulation of preventing and combating domestic violence in Ukraine on the basis of a comprehensive formative analysis of current national and international legislation, positions of scholars, educational and reference literature, as well as statistical data. The article defines the legal regulation of preventing and combating domestic violence in Ukraine. It is revealed that the peculiarity of legal regulation of prevention and counteraction to domestic violence in Ukraine is the formation and implementation of practical administrative and legal regulation of the latest model, methods and tools to prevent and combat domestic violence, based on international standards of protection of human integrity and freedom.

Key words: administrative and legal regulation, public, protective order, violence, police, warnings, legal measures, preventive accounting, public administration, family, special measures.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї В УКРАЇНІ

Наталія Притолюк

*аспірант кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)*

*ORCID ID: 0000-0002-4112-4116
e-mail: Natalia_Prytoliuk@ukr.net*

Анотація. Мета статті полягає в тому, щоб на основі комплексного формуючого аналізу норм чинного національного та міжнародного законодавства, позицій науковців, навчальної та довідкової літератури, а також статистичних даних, визначити нормативно-правове регулювання запобігання та протидії насильству в сім'ї в Україні. У статті визначено нормативно-правове регулювання запобігання та протидії насильству в сім'ї в Україні. Розкрито, що особливістю нормативно-правового регулювання запобігання та протидії насильству в сім'ї в Україні є формування та впровадження в практичне адміністративно-правове регулювання новітньої моделі, методики та інструментарію запобігання та протидії домашньому насильству, що ґрунтуються на міжнародних стандартах захисту людської недоторканості та свободи.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, громадськість, захисний припис, насильство, поліція, попередження, правові заходи, профілактичний облік, публічна адміністрація, сім'я, спеціальні заходи.

Актуальність теми. Однією з важливих засад функціонування цивілізованого суспільства в сучасних умовах є принцип верховенства права. Нині цей принцип визнаний значною кількістю держав як підґрунтя забезпечення людських прав, вектор розвитку соціуму. Щодо європейських держав, то необхідність визнання верховенства права є важливою умовою членства в Раді Європи. Варто зазначити, що більш доцільно верховенство права розглядати не як окремий принцип, а як доктрину, теорію, яка включає низку принципів, серед яких варто виокремити такі: законність, що передбачає, у тому числі й прозорість, підзвітність і демократичний порядок ухвалення законів; юридична визначеність; заборона свавілля; доступ до правосуддя; дотримання прав людини; недискримінація і рівність перед законом (Report on the Rule of Law Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session, 2011).

Реформування різних сфер суспільного життя в Україні, оформлення антропологічного вектора розвитку як пріоритетного актуалізують визначення проблем правового регулювання життєдіяльності родини, тому що саме внутрішньородинні стосунки демонструють готовність суспільства до прогресивних перетворень. Основною проблемою цих стосунків є наявність (у останні роки збільшення рівня та масштабів) домашнього насильства. Тому, виконуючи основну функцію нашої держави – захист прав та інтересів людини, взяті на себе міжнародні зобов'язання, Україна має спрямувати свої зусилля на запобігання та протидію домашньому насильству (Слабко, 2019).

Огляд останніх досліджень. Адміністративно-правове регулювання реалізації спеціальних заходів з попередження насильства в сім'ї системно або суміжно аналізували у своїх наукових та навчальних працях такі науковці як О. Безпалова, Ю. Битяк, П. Біленко, А. Вознюк, М. Ганzenko, Ю. Гаруст, Є. Гетьман, А. Грибовська, Г. Горбова, О. Дащковська, О. Джрафрова, О. Дмитрашук, К. Довгунь, О. Дрозд, Ю. Івченко, Н. Камінська, М. Качинська, О. Ковальова, Т. Коломоєць, Л. Коваль, В. Колпаков, А. Комзюк, І. Краснолобова, Ю. Кузьменко К. Левченко, І. Лескіна, Л. Миськів, Т. Мінка, Т. Мельник, Р. Калюжний, В. Кириченко, Д. Пашко, О. Пархоменко, М. Пірен, О. Перунова, В. Попіль, Н. Романова, Н. Свиридюк, С. Семіног, Є. Соболь, О. Такаленко, Н. Шамрук, О. Шумейко, Ю. Юринець та інші.

При цьому, враховуючи негативну статистику щодо фактів вчинення насильства в сім'ї, ця сфера потребує подальших наукових досліджень та практичних реалізацій задля впровадження дієвого захисту інституту сім'ї.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі комплексного формуючого аналізу норм чинного національного та міжнародного законодавства, позицій науковців, навчальної та довідкової літератури, а також статистичних даних, визначити нормативно-правове регулювання запобігання та протидії насильству в сім'ї в Україні.

Виклад основних положень. Дослідження сучасного стану державної політики у сфері протидії домашньому насильству є вкрай важливим і необхідним для забезпечення необхідною допомогою всіх постраждалих осіб та зменшення масштабів цього явища загалом. На сучасному етапі в Україні відбувається формування системи запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII). Для створення ефективної системи запобігання та протидії домашньому насильству необхідно забезпечити координацію та взаємодію значної кількості суб'єктів у сфері протидії домашньому насильству (Романишин, 2020).

Після набрання чинності Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII) створюється організаційно-правова основа взаємодії державних органів та соціальних установ у сфері протидії домашньому насильству за допомогою системи загальних та спеціальних нормативно-правових актів. Щодо загальних нормативно-правових актів, які стосуються правових відносин загалом, то сюди слід зарахувати розроблений комплексний пакет законодавчих змін, який включив, з одного боку, Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», а також зміни до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», до Цивільного Процесуального кодексу України, до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України щодо питань, які стосуються домашнього насильства та насильства за ознакою статі; з іншого боку – зміни до кримінального блоку: Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (Романишин, 2020).

Дослідження питання нормативно-правового регулювання запобігання та протидії домашньому насильству, перш за все необхідно згадати про нормативно правовий акт, який має найвищу юридичну силу. Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Увердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (Конституція України, 1996).

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства (Закон України Про запобігання та протидію домашньому насильству, 2017).

Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» було внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме до статті 173-2, якою передбачено відповідальність за

вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування. За вчинення таких дій кривдник притягається до відповідальності у вигляді штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мініумів доходів громадян або громадських робіт на строк від тридцяти до сорока годин. При цьому верхня межа санкцій цієї статті Кодексу передбачає адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб, що є винятковим і досить суворим заходом адміністративного впливу на правопорушника. Крім того, Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено статтею 39-1 – направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі (Закон України Про запобігання та протидію домашньому насильству, 2017).

Закон України «Про Національну поліцію» визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в Національній поліції України (Закон України Про Національну поліцію, 2015).

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» ставить собі за мету досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані ім Конституцією і законами України (Закон України Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, 2005).

Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» визначає організаційні і правові засади соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. В розумінні закону, соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю – професійна діяльність, спрямована на запобігання, мінімізацію негативних наслідків та подолання складних життєвих обставин сімей, дітей та молоді, посилення їхньої здатності до реалізації власного життєвого потенціалу (Закон України Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, 2001).

Закон України «Про охорону дитинства» визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет, що має важливе значення для забезпечення національної безпеки України, ефективності внутрішньої політики держави, і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, всеобщий розвиток та виховання в сімейному оточенні встановлює основні засади державної політики у цій сфері, що ґрунтуються на забезпеченні найкращих інтересів дитини. Під охороною дитинства – слід розуміти систему державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всеобщого виховання і розвитку дитини та захисту її прав (Закон України Про охорону дитинства, 2001).

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» визначає правові основи діяльності органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей, на які покладається здійснення соціального захисту і профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку. Здійснення соціального захисту дітей і профілактики серед них правопорушень покладається в межах визначені компетенції на: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері сім'ї та дітей, відповідні структурні підрозділи обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських і районних у містах рад; уповноважені підрозділи органів Національної поліції; приймальники-роздільники для дітей органів Національної поліції; школи соціальної реабілітації та професійні училища соціальної реабілітації органів освіти; центри медико-соціальної реабілітації дітей закладів охорони здоров'я; спеціальні виховні установи Державної кримінально-виконавчої служби України; притулки для дітей; центри соціально-психологічної реабілітації дітей; соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка) (Закон України Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей, 1995).

Закон України «Про протидію торгівлі людьми» визначає організаційно-правові засади протидії торгівлі людьми, гарантуючи гендерну рівність, основні напрями державної політики та засади міжнародного співробітництва у цій сфері, повноваження органів виконавчої влади, порядок встановлення статусу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та порядок надання допомоги таким особам. Під боротьбою з торгівлею людьми мається на увазі – система заходів, що здійснюються в рамках протидії торгівлі людьми, спрямованих на виявлення злочину торгівлі людьми, у тому числі незакінченого, осіб, які від цього постраждали, встановлення фізичних/юридичних осіб – торгівців людьми та притягнення їх до відповідальності (Закон України Про протидію торгівлі людьми, 2011).

Закон України «Про соціальні послуги» визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах. Під складними життєвими обставинами, розуміють обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самостійно (Закон України Про соціальні послуги, 2019).

Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 06 грудня 2017 року №2227-VIII

були внесені зміни до Кримінального кодексу щодо криміналізації та визначення відповідальності за домашнє насилиство (ст. 126-1 КК України), примушування до шлюбу (ст. 151-2 КК України), сексуальне насилиство (ст. 153 КК України), невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників (ст. 390-1 КК України), обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насилиство (ст. 91-1 КК України). А також викладено в нових редакціях статті Кримінального кодексу – незаконне проведення аборту або стерилізації (стаття 134 КК України), згвалтування (стаття 152 КК України) (Закон України Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насилиству стосовно жінок і домашньому насилиству та боротьбу з цими явищами, 2017).

Поряд із законами, у вітчизняному законодавстві існує низка підзаконних актів – постанов, розпорядень щодо запобігання та протидії домашньому насилиству.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насилиства та насилиства за ознакою статі» №234 від 20 березня 2019 року визначає процедуру формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насилиства та насилиства за ознакою статі. Реєстр – автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, адаптування, зміни, поновлення, використання, поширення (розповсюдження, реалізації, передання), знеособлення і знищення визначених Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насилиству» даних про випадки домашнього насилиства та насилиства за ознакою статі (Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насилиства та насилиства за ознакою статі, 2019).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі» №654 від 22.08.2018 року визначає порядок утворення, основні засади діяльності та організації роботи мобільної бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі. Мобільна бригада – спеціалізована служба підтримки осіб, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі. Метою діяльності мобільної бригади є надання соціально-психологічної допомоги постраждалим особам, зокрема соціальних послуг з консультування, кризового та екстреного втручання, соціальної профілактики відповідно до їх потреб (Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі, 2018).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі» №655 від 22.08.2018 року, яка визначає, що Притулок для осіб, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі (далі – притулок), – спеціалізована служба підтримки осіб, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі. Притулок утворюється місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства з урахуванням непропорційного впливу насилиства на жінок і чоловіків та можливості здійснення позитивних дій (спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод, встановлених Конституцією і законами України) (Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі, 2018).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми» №417 від 23.05.2012 року визначає процедуру встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, на підставі відповідної інформації. Особа, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми, подає за місцем перебування до місцевої держадміністрації заяву про встановлення статусу за формулою, затвердженою Міністерство соціальної політики. Для встановлення статусу дитині, яка постраждала від торгівлі людьми, заява подається до місцевої держадміністрації її законним представником або особою, якій стало відомо про таку дитину (Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, 2012).

Отже, нормативно-правове регулювання запобігання та протидії насилиству в сім'ї ґрунтуються на Конституції України, принципах недоторканості та свободи, що гарантується нормами міжнародного рівня, національних спеціальних та загально-діючих законах, підзаконних актах (Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, інших суб'єктів системи запобігання та протидії домашньому насилиству), внутрішньо-діючих інструкцій, у яких встановлюється методика запобігання та протидії домашньому насилиству.

Особливістю нормативно-правового регулювання запобігання та протидії насилиству в сім'ї в Україні є формування та впровадження в практичне адміністративно-правове регулювання новітньої моделі, методики та інструментарію запобігання та протидії домашньому насилиству, що ґрунтуються на міжнародних стандартах захисту людської недоторканості та свободи.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми №417 від 23.05.2012 року.
3. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насилиства та насилиства за ознакою статі № 234 від 20 березня 2019 року.
4. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі №654 від 22.08.2018 року.
5. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насилиства та/або насилиства за ознакою статі №655 від 22.08.2018 року.
6. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насилиству стосовно жінок і домашньому насилиству та боротьбу з цими явищами : Закон України від 06 груд. 2017 р. № 2227-VIII.
7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV.
8. Про запобігання та протидію домашньому насилиству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII.
9. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 №580-VIII.
10. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 №20/95-ВР.
11. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 №2402-III.
12. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 №3739-VI.
13. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 №2671-VIII.
14. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 №2558-III.
15. Романишин Н.Ю. Організаційно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері протидії домашньому насилиству. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2020. № 1.
16. Слабко С.М. Особливості правового регулювання запобігання та протидії домашньому насилиству: міждисциплінарний комплексний підхід. Правові засади запобіганню домашньому насилиству: сьогодення та перспективи. Організаційно-правові засади запобігання домашньому насилиству: реалії та перспективи: матеріали круглого столу, 31 травня 2019 р. Запоріжжя: КПУ, 2019.
17. Report on the Rule of Law Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session (Venice, 25–26 March 2011). URL: <http://www.venice.coe.int/docs/2011/CDL-AD%282011%29003rev-e.pdf>.

References:

1. Konstytutsia Ukrayny [The Constitution of Ukraine] vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. [in Ukrainian].
2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayny Pro zatverdzhennia Poriadku vstanovlennia statusu osoby, yaka postrazhdala vid torhivli liudmy [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Approval of the Procedure for Establishing the Status of a Victim of Trafficking in Human Beings] №417 vid 23.05.2012 roku. [in Ukrainian].
3. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayny Pro zatverdzhennia Poriadku formuvannia, vedennia ta dostupu do Yedynoho derzhavnoho rejestru vypadkiv domashnoho nasylstva ta nasylstva za oznakoiu stati [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Approval of the Procedure for Forming, Maintaining and Accessing the Unified State Register of Cases of Domestic Violence and Gender-Based Violence] № 234 vid 20 bereznia 2019 roku. [in Ukrainian].
4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayny Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro mobilnu bryhadu sotsialno-psykholohichnoi dopomohy osobam, yaki postrazhdaly vid domashnoho nasylstva ta/abo nasylstva za oznakoiu stati [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Approval of the Standard Regulations on the Mobile Brigade of Social and Psychological Assistance to Victims of Domestic Violence and / or Gender-Based Violence] №654 vid 22.08.2018 roku. [in Ukrainian].
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayny Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro prytulok dlia osib, yaki postrazhdaly vid domashnoho nasylstva ta/abo nasylstva za oznakoiu stati [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Approval of the Model Regulations on Asylum for Victims of Domestic Violence and / or Gender-Based Violence] №655 vid 22.08.2018 roku. [in Ukrainian].
6. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho ta Kryminalnoho protsesualnogo kodeksiv Ukrayny z metou realizatsii polozhen Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu stosovno zhinok i domashnomu nasylstvu ta borotbu z tsymy yavyshchamy [On amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine in order to implement the provisions of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence]: Zakon Ukrayny vid 06 hrud. 2017 r. № 2227-VIII. [in Ukrainian].
7. Pro zabezpechennia rivnykh prav ta mozhlyvostei zhinok i cholovikiv [On ensuring equal rights and opportunities for women and men]: Zakon Ukrayny vid 08.09.2005 № 2866-IV. [in Ukrainian].
8. Pro zapobihannia ta protydiiu domashnomu nasylstvu [On prevention and counteraction to domestic violence]: Zakon Ukrayny vid 07.12.2017 № 2229-VIII. [in Ukrainian].
9. Pro Natsionalnu politsiu [About the National Police]: Zakon Ukrayny vid 02.07.2015 №580-VIII. [in Ukrainian].
10. Pro orhany i sluzhby u spravakh ditei ta spetsialni ustanovy dla ditei [On bodies and services for children and special institutions for children]: Zakon Ukrayny vid 24.01.1995 №20/95-VR. [in Ukrainian].
11. Pro okhoronu dytynstva [On the protection of childhood]: Zakon Ukrayny vid 26.04.2001 №2402-III. [in Ukrainian].

12. Pro protydiiu torhivliu liudmy [On combating human trafficking]: Zakon Ukrayny vid 20.09.2011 №3739-VI. [in Ukrainian].
13. Pro sotsialni posluhy [About social services]: Zakon Ukrayny vid 17.01.2019 №2671-VIII. [in Ukrainian].
14. Pro sotsialnu robotu z simiamy, ditmy ta moloddiu [On social work with families, children and youth]: Zakon Ukrayny vid 21.06.2001 №2558-III. [in Ukrainian].
15. Romanyshyn, N.Iu. Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi protydii domashnomu nasylstvu [Organizational and legal support for the formation and implementation of state policy in the field of combating domestic violence]. Aktualni problemy vitchyznianoi yurysprudentsii. 2020. № 1. [in Ukrainian].
16. Slabko, S.M. Osoblyvosti pravovoho rehuliuvannia zapobihannia ta protydii domashnomu nasylstvu: mizhdystsyplinarneyi kompleksnyi pidkhid [Features of legal regulation of prevention and counteraction to domestic violence: interdisciplinary integrated approach]. Pravovi zasady zapobihanniu domashnomu nasylstvu: sohodennia ta perspektyvy. Orhanizatsiino-pravovi zasady zapobihannia domashnomu nasylstvu: realii ta perspektyvy: materialy kruhloho stolu, 31 travnia 2019 r. Zaporizhzhia: KPU, 2019. [in Ukrainian].
17. Report on the Rule of Law Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session (Venice, 25–26 March 2011). URL: <http://www.venice.coe.int/docs/2011/CDL-AD%282011%29003rev-e.pdf> [in English].